

SCIENTOLOGY

Dens sanne natur

HARRI HEINO
PROFESSOR I TEOLOGI
UNIVERSITETET I TAMMERFORS
HELSINKI, FINLAND

26. OKTOBER 1995

SCIENTOLOGY

Dens sanne natur

SCIENTOLOGY
DENS SANNE NATUR

INNHOOLD

I.	Ingen entydig definisjon av religion	1
II.	Scientologene betrakter den for å være religion	2
III.	Ledende religionssosiologer klassifiserer den som religion	2
IV.	Fra Dianetics til Scientology	3
V.	Guddommelighet og det hinsidige	3
VI.	Ideen om Mennesket	4
VII.	Frelse	4
VIII.	Scientologykirken	5
IX.	Hellige handlinger	5
X.	Scientology er en religion	6

HARRI HEINO
PROFESSOR I TEOLOGI
UNIVERSITETET I TAMMERFORS
HELSINKI, FINLAND
26. OKTOBER 1995

SCIENTOLOGY

Dens sanne natur

Scientology har i de senere årene ved flere anledninger, også i Finland, vært gjenstand for offentlig debatt. Sammenlignet med enkelte andre land har veldig lite om dens religiøse natur blitt nevnt i Finland. I den følgende avhandlingen fokuserer jeg på spørsmålet om hvorvidt Scientology er en religiøs trosretning og grunnlaget for denne konklusjonen.

I. Ingen entydig definisjon av religion

Religioner og religiøse trosretninger utgjør et sånt mangfold av fenomener at det ikke har vært mulig for forskere å oppnå enighet om en definisjon av religion. I finsk religions sosiologi blir religion ofte kjennetegnet ved fem aspekter, som presentert av amerikanerne Glock og Stark.

1. Et aspekt av opplevelse (religiøse følelser, opplevelser og visjoner om guddom, osv.).
2. Et ideologisk aspekt (ideer om Gud, livet etter døden, frelse).
3. Et rituelt aspekt (privat og sekterisk praktisering av religion, slik som bønner, meditasjon, guddommelige serviceser og religiøse seremonier forbundet med de forskjellige stadiene av livet).
4. Et intellektuelt aspekt (kunnskap om innholdet i troen).
5. Aspektene om konsekvenser (frelse, fred i sinnet, korrekt atferd).

Det antas vanligvis i alle definisjoner av religion at det finnes en viss idé om tro, som når den følges, vil føre til en harmoni med den mest dyptgripende betydningen av selve livet – uansett om dette skulle være en individuell Gud, det Høyeste vesen eller det kosmiske eller etiske grunnlaget for liv. For det andre fører en religion med seg religiøse riter og ritualer og normer for atferd. For det tredje krever en religion en gruppe troende eller medlemmer.

II. *Scientologene betrakter den for å være religion*

Skriftene til grunnleggeren av Scientology, L. Ron Hubbard, utgjør grunnlaget for Scientology-religionen. Hubbard er ikke gjenstand for religiøs tilbedelse, men helt klart for religiøs beundring og hengivenhet. Ifølge scientologer var Hubbard i stand til å skape en religiøs filosofi og praktiske verktøy som man effektivt kan virkeliggjøre de grunnleggende sett felles idealene for menneskeheten og alle religioner med. Scientologene anser religionen sin som det 20. århundrets religion som vil realisere den evige drømmen til menneskeheten om å gjøre verden til et bedre sted å leve i, og som vil hjelpe mennesker til å finne sin mest dyptgående åndelige identitet. Hubbards mening var at Scientology følger tradisjonene til eldre religioner, inkludert hinduismen, vedisk religion, taoismen, buddhismen, jødedommen og kristendommen.

III. *Ledende religionssosiologer klassifiserer den som religion*

Nesten uten unntak inneholder alle håndbøker om nye religioner et kapittel om Scientology, blant dem:

Ellen Barker, professor ved London School of Economics: *New Religious Movements: A Perspective for Understanding Society* (1982), og *New Religious Movements: A Practical Introduction* (1989);

Bryan Wilson, professor emeritus ved Oxford-universitetet: *The Social Dimensions of Sectarianism* (1990); og

J. Gordon Melton: *The Encyclopedia of American Religions* (1993).

Den er også kategorisert som en religion i de fleste tyske publikasjoner, slik som *Lexikon Der Sekten, Sondergruppen Und Weltanschauungen* (1991).

Som et godt eksempel skriver Bryan Wilson omfattende om hva som gjør Scientology til en religion i boken sin.

IV. Fra Dianetics til Scientology

Dianetics var opprinnelig en temmelig begrenset terapeutisk metode utviklet av Hubbard. Den ble viden kjent i 1950 da Hubbards bestselger *Dianetik: Den moderne vitenskap om mental sunnhet* ble utgitt. Formålet med Dianetics var å frigjøre mennesket fra sine traumatiske opplevelser og erindringsbildene, eller engrammene, fra disse, slik at det kan oppnå en tilstand som Hubbard kaller «Clear».

Nesten umiddelbart begynte Dianetics å ekspandere inn i Scientology der metafysikk og åndelighet står sentralt. Den er basert på ideen om at mennesket grunnleggende sett er et åndelig vesen, eller en *thetan*. Oppgaven til Scientology er å gi thetanen, som har blitt underkuet av uvitenhet og materie, tilbake bevisstheten om sin egentlige åndelige natur.

Ingen religion har blitt født fullt utviklet. Bare etter flere tiår, eller til og med århundrer, har en utviklet seg til en religion bevisst om seg selv. For eksempel tok det flere tiår for den teologiske forståelsen og sekteriske organiseringen av kristendommen å ta form. Det ville være urettferdig å anta at Scientology umiddelbart ville ha blitt født inn i sin endelige form.

V. Guddommelighet og det hinsidige

I Scientology er svært lite sagt om Gud. Den tror imidlertid på Gud eller eksistensen av guddommelighet. Den krever ikke nødvendigvis en teistisk personlig gud, men en eller annen slags guddom, Høyeste vesen, eller som Scientology ofte uttrykker det: den åttende innflytelsessfæren eller *Guddynamikken*.

Det bør bemerkes at ikke alle verdens religioner, ikke engang *nesten* alle, tror på en personlig gud. Dette er for eksempel tilfellet for en stor del av hinduismen. Theravada-buddhismen er i sin filosofiske form rett og slett ateistisk. Til tross for dette blir den vanligvis ansett som å være en av de større religionene.

VI. *Ideen om Mennesket*

En grunnleggende betraktning i Scientology er at mennesket fremfor alt er et åndelig vesen, en *thetan*, en slags sjel, ikke-materiell og udødelig, som besitter ubegrensede krefter og potensial. Denne thetanen tar den materielle menneskekroppen i sin besittelse når den kommer til verden.

Thetanene ble fanget i den materielle verdens lenker og mistet kunnskapen om sin faktiske væren. I dette aspektet minner Scientology om gnostisisme og neo-gnostiske bevegelser, hvor det vanligvis menes at de besitter en tapt (ofte hemmelig) kunnskap om den grunnleggende identiteten til mennesket, og at deres oppgave er å vekke dets opprinnelige åndelige og guddommelige bevissthet, slik at det er i stand til fritt å krysse grensen mellom liv og død.

VII. *Frelse*

I henhold til Scientology er traumatiske opplevelser i både dette livet og tidligere gjencfødsler en hindring for rasjonell atferd og åndelig utvikling. Formålet med Scientology-auditering er å frigjøre thetanen fra det «reaktive sinnet», kjeder med dårlige minner, og igjen gjøre det mulig å oppnå frelse.

Målet er en gud-lignende tilstand av full OT (Opererende Thetan), der thetanen er fri fra alle begrensninger i dette livet.

Som i indiske religioner, anser Scientology at mennesket må bli frigjort fra tidligere gjerninger (til sammenligning med karma i hinduismen og buddhismen) som har hopet seg opp i kjeden av tallrike gjencfødsler. Scientologys idé om frelse omfatter både dette livet og det hinsidige livet. Den lover i begge tilfeller Broen til total frihet.

Bortsett fra individuell frelse ser Scientology det som sin oppgave å rense opp hele planeten vår og skape en sivilisasjon hvor det ikke finnes noen irrasjonalitet, kriminalitet eller kriger. I Scientology-nomenklatur er «overlevelse» et synonym til frelse. Dette inkluderer både det nåværende og det hinsidige livet. *Auditering*, og E-meteret som brukes, hjelper den enkelte med å finne sin faktiske og opprinnelige identitet.

VIII. *Scientologykirken*

Scientologykirken er en religiøs tilhørighet med en hierarkisk organisering og ledelse. På det laveste nivået av hierarkiet er de privatpraktiserende auditørene og Dianetics-gruppene som ledes av dem. Det neste nivået utgjør Scientology-misjoner, som leverer grunnleggende Dianetics- og Scientology-servicer. Disse er en type misjonsstasjoner som tar sikte på å nå nye medlemmer. Når en misjon vokser og dets aktivitet utvides, vil det vanligvis bli til en Scientologykirke. Prestene i Scientologykirken tjener menighetens medlemmer i ekteskapelige, familiære og andre problemer, og utfører religiøse ritualer i Scientology, slik som navngivning-, bryllup- og begravelsesritualer. De gjennomfører også søndagsandakter.

Saint Hill-organisasjoner er sentrale kirker som spesialiserer seg på et høyere nivå av auditørtrening. Slike sentrale kirker finnes i Los Angeles, Sydney, East Grinstead i England og i København. Det åndelige hovedsetet for alle verdens scientologer er Flag-serviceorganisasjonen i Clearwater i Florida, som leverer de høyeste religiøse tjenestene. Flag ship-serviceorganisasjonen leverer den høyeste auditeringen av alle (OT VIII). Dens trening finner sted på *Freewinds*-skipet i Det karibiske hav.

Funksjonen til moderkirken holdes av Church of Scientology International i Los Angeles, som planlegger verdensomspennende misjonskampanjer, setter sammen opplæringsmaterieell og oversetter Hubbards religiøse verker til mange språk.

IX. *Hellige handlinger*

Scientologykirken har sine egne hellige handlinger med sine egne prester, prekener og trosbekjennelse. En del av en hellig handling kan også være å lytte til innspilte foredrag av L. Ron Hubbard. Det inkluderer også en «Bønn om total frihet».

En kirkehåndbok, compilert av moderkirken i California, inneholder også instruksjoner for navngivningsseremonier, bryllup og begravelser. Navngivningsseremonien holdes for å hjelpe thetanen, det åndelig vesenet, å identifisere seg med sin nye kropp og introdusere ham til hans foreldre og familie og venner.

De guddommelige og kirkelige tjenestene innehar imidlertid ikke den sentrale rollen i Scientology slik som de gjør i tradisjonelle kristne kirker. Det bør imidlertid bemerkes at de hellige handlingene utgjør et bredt spekter i forskjellige religioner.

For eksempel, i et typisk hinduistisk tempel går personen eller familien dit for å utføre sine egne ritualer og spørre om råd fra sine religiøse ledere, vanligvis uten at felles ritualer blir utført for alle. I tillegg er det bare naturlig at bønnene har en annen betydning i en religion hvor Gud er forstått som en upersonlig entitet, enn i en religion hvor en personlig Gud eller guder blir trodd på og kommunisert med.

X. Scientology er en religion

Fra alt det ovenstående må det konkluderes med at Scientology i sin nåværende form er en religion som tilbyr avgjørende religiøse tjenester, en distinkt overbevisning og en tydelig organisert trosretning.

HARRI HEINO

Tammerfors

26. oktober 1995

Harri Heino

Dr. Harri Heino er professor i teologi ved universitetet i Tammerfors i Helsinki i Finland.

Han er sjef for Forskningscenteret i den Evangelisk-lutherske kirken i Finland.

Han skriver en bok om religioner i Finland med navn *Hva Finland tror*.

